

S'incrustarà miralls a les
parpelles per enlluernar
el món, s'hi implantarà
llums de llarga distància
per divisar l'impenetrable,
i en els trossets de pell
que li quedaran, s'hi cosirà
retrovisors per avançar-se
al que ha de venir.

El discurs de l'ull – o era el discurs del jo?

La vista predomina. Això ja ve de lluny. Que vivim en un món d'imatges no és res nou. Això ho sap tan el telèfon que portem a la butxaca com les icones que penjen de les parets d'aquesta església. En anglès, la paraula ull (eye) i la paraula jo (I) es pronuncien igual. En els dos casos diem ai, com una mena d'esglai. Per molt que sigui una coincidència sense fonament etimològic, ens deixa imaginar un parentesc. I si el jo i la visió anessin tant junts que no els poguéssim distingir?

Diuen que el punt de vista ho és tot. Potser doncs, saber des d'on mirem, ens pot dir alguna cosa de nosaltres. O si molt afinem, d'aquells que ens han precedit, que no han sigut pocs. La història de l'ull està molt lligada a la història de la llum. I la llum, que en un inici va servir a creences vinculades amb la naturalesa, va passar a representar a Déu i després es va projectar sobre el pensament de l'home occidental.

Va ser també sota una forta llum que es va disseccionar el primer ull mentre amb l'altre mà es dibuixaven les seves corbes amb un compàs (provablement el mateix compàs, amb el que es contornejaven els límits del món). Però a tots ens ha passat que si mirem massa estona una font lluminosa, després ens persegueix una taca informe que projectem sobre la resta de coses, interrompent la seva homogènia continuïtat. Imatges fantasma que no pertanyen a la realitat, però que, no per fantasma, hem de pensar que no existeixen.

Així doncs, mirem el sol i entrem a l'església a contrallum. Una arquitectura de culte que avui esdevé òrgan per parlar d'una altra cosa que també es venera: l'ocularcentrisme. El vídeo que s'hi projecta es planteja com una interrupció al món hipervisibile i ens trasllada al moment previ a les imatges, previ a l'obertura dels ulls. El discurs de l'ull – o era el discurs del jo? és el discurs d'un ull cansat, que en el seu moment improductiu obre la boca i balbujeja.

Però davant la predominància de la mirada monocular, universal i sense cos, aquest ull no té un sol "jo", sinó que es desdobra obrint pas a una pluralitat contradictòria. El punt cec, la zona anòmala de l'ull que no hi veu, interpel·la a la màcula, responsable de la visió central, la nitidesa i els detalls. Separats per pocs mil·límetres al fons retinià encarnen perspectives totalment diverses. Mentre l'un és l'autoritat, la transparència i l'universalisme, l'altre és el sense-forma, la imaginació i l'engany.

La conversa que tenen s'alimenta tan de teories prèvies a l'argument científic com d'invents tecnològics que han expandit les limitacions de l'ull fisiològic i que ens parlen de com l'humà ha construït la seva visió de les coses, col·locant-se gradualment al centre de totes elles. Però com en tot discurs, sempre hi ha esquerdes, i per aquestes, altres visualitats també hi entren. Resistències que des de sempre han habitat als marges borrosos d'aquest ull mil·lenari i clarivident.